

Bescherming Visdiefkolonie op dak in Nieuw Vennep

Hans Vader

In het voorjaar van 2009 werd de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland via onze website benaderd door de loodsbaas van AA Verhuizers te Nieuw Vennep. De man meldde dat er op een loods van het bedrijf langs de Hoofdweg in Nieuw Vennep een kolonie Visdiefjes broedde, die naar zijn mening overlast veroorzaakte. Hij vroeg of de Vogelwerkgroep kon helpen bij het verwijderen van de kolonie.

Hoe was de situatie?

Omdat ik ter plaatse niet bekend was, heb ik eerst informatie ingewonnen bij onder anderen Erik Wokke. Hij vertelde mij dat deze kolonie al een aantal jaren bekend was en ook dat de broedparen geteld en de pulli geringd werden. Van 2004-2006 broedden er respectievelijk 35, 56 en 62 broedparen. De laatste jaren was hij er echter niet geweest, maar hij was bekend met het "overlast"-probleem. Het bleek dat er op het platte grinddak nauwelijks schaduw te vinden was. Bij erg warm weer namen de oude Visdiefjes hun pulli mee naar de enige schaduwplaats aan de rand van het dak. Daar staan namelijk een paar hoge populieren die boven het 9 meter hoge dak uitgroeien.

Als er echter mensen onderaan het gebouw lopen, dan voelen enkele Visdiefjes zich bedreigd en gaan ze om hun jongen te verdedigen duikvluchten uitvoeren. Sommige mensen vinden dat bedreigd en worden ook wel eens getroffen door een klodder visdiefpoep.

De eigenaar van de loods, directeur Hans Büchner van AA Verhuizers was bang dat de Visdiefjes hem klanten gingen kosten en wilde van de overlast af. Van Erik Wokke had ik vernomen dat enige jaren geleden zelfs de politie gevraagd was om een oplossing te zoeken. Maar omdat Visdiefjes beschermd zijn kon de politie niet optreden. Samen met Erik ben ik gaan brainstormen, hoe we het probleem konden oplossen zonder de Visdiefjes te verstoren.

Ik opperde om betonnen plantenbakken met lage struikjes op het dak te plaatsen om schaduw te bieden, eventueel nog aangevuld met een laag gazen hekje om te voorkomen dat de pulli bij de dakrand konden komen. Erik zocht contact met Vogelbescherming en die gaven een tip om gresbuisen op het dak te plaatsen. Hierin of hierachter konden de pulli bescherming zoeken tegen extreem weer en (vliegende) predatoren.

Hierna zocht ik weer contact met de loodsbaas om te overleggen wat er te doen zou zijn aan zijn probleem. Hij vertelde echter dat de firma inmiddels “maatregelen” getroffen had om van het probleem af te komen.

Argwaan

Gemma Terpstra, die één en ander ter ore was gekomen, vertrouwde de zaak niet en is ter plaatse gaan kijken. Zij zag maar weinig Visdiefjes en vreesde het ergste. Zij ging in gesprek met enige werknemers van het bedrijf en vroeg welke maatregelen getroffen waren tegen de visdiefjes. Zij werd doorverwezen naar de directie, maar die was erg kortaf en wilde niet met Gemma in discussie.

Omdat Gemma vreesde dat er eieren geraapt waren, verzocht zij mij om in actie te komen. Ik ben daarna naar Nieuw Vennep gegaan en heb de situatie, eerst op afstand, bekeken. Ik zag nog regelmatig Visdiefjes af en aan vliegen, maar ook Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en een paar Scholeksters. Als ik vlak langs het gebouw liep, kwamen een paar Visdiefjes duikaanvallen uitvoeren. Op de wegen rond de loods zag ik diverse pulli van Kokmeeuwen en Stormmeeuwen zich onder geparkeerde auto's verschuilen.

Een pul van een Visdief in de volle zon op het grinddak van het bedrijf in Nieuw Vennep. Foto: Marcel Schalkwijk

Gedrag observeren van vogels en mensen

Omdat ik moest wachten op de loodsbaas, ben ik het gedrag van de Visdiefjes enige tijd gaan observeren. Ik zag dat circa vijf paar Visdiefjes agressief waren. Hiervan zaten regelmatig drie exemplaren op lantaarnpalen op de uitkijk. Toen er een verhuiswagen voor het gebouw stopte, stapte de chauffeur uit en liep richting loods. Het was een grote kerel en op weg naar de deur werd hij aangevallen door een Visdiefje. Midden op de weg viel de man op z'n knieën en met zijn handen op z'n hoofd wachtte hij tot de aanvallen ophielden. Het was een komisch tafereel, wat nog het meest leek op het gebed van een Mohammedaan, alleen werd niet naar het oosten gebeden.

Toen de man eenmaal "veilig" binnen was, vroeg ik waar hij nou zo bang voor was. Hij had geen goed woord over voor "die rotbeesten" en wenste ze allemaal naar de eeuwige jachtvelden. Ik vertelde de man dat ik ook rond het gebouw had gelopen en niet begreep dat hij (als bekende) zo bang was voor zo'n klein vogeltje. Ik kon praten als Brugman, maar hij was niet te overtuigen. Toen ik hem vertelde dat ik het dak opging om de kolonie te bekijken, keek hij mij met een meewarige blik aan, zo van, dat overleef je niet. Na terugkeer van het dak vroegen meerdere medewerkers met verbaasde blikken of ik dan niet aangevallen was. Ik werd als een soort held gezien, maar er was niets heldhaftigs aan. Toen ik op het dak kwam, steeg de hele kolonie op en bleef op 50 meter hoogte al krijsend rondvliegen. Ik zag dat de maatregel die getroffen was tegen de Visdiefjes bestond uit het aanbrengen van elektrische draden op de dakrand, zoals ook wel tegen duiven gebruikt worden. Hier hielp het echter niet, want de Visdiefjes zaten tegen de draden aan zonder zich er aan te storen. Wel zag ik tientallen pulli langs de dakrand rennen en ik vond ook nog diverse nesten met eieren. Hieruit bleek de vrees dat er iets ernstigs tegen de Visdiefjes was ondernomen, gelukkig ongegrond.

Ik bracht de loodsbaas op de hoogte van mijn bevindingen en hij erkende dat de genomen maatregel niet geholpen had. Ik sprak met hem af, dat ik onze plannen op papier zou zetten en gaf aan dat hiervoor materialen gekocht moesten worden. Hij vertelde dat de directie eigenlijk van de Visdiefjes af wilde en er geen geld meer aan wilde besteden. Hij vroeg zich af of er geen subsidie voor beschermingsmaatregelen mogelijk was. Dat was een goed idee.

Subsidieperikelen

Hierna begon een speurtocht naar subsidieverstrekkers. Uiteindelijk kwam Johan Stuart met een tip dat er bij de Provincie Noord-Holland mogelijk een potje beschikbaar was bij "ILG Soortenbescherming 2009". Nadat ik een pak formulieren ingevuld en ingeleverd had, samen met een

machtiging van AA Verhuizers dat ik het visdiefproject op hun dak mocht uitvoeren, bleef het een tijd stil.

De aangevraagde subsidie moest minstens €1000,- zijn, anders werd het niet in behandeling genomen. Het plan bestond uit het plaatsen van een laag gazen hekje op het centrale deel van het dak en daarbinnen het deponeren van 20 gresbuizen. Het totale bedrag werd begroot op €1250,-. Op de formulieren had ik aangegeven dat de werkzaamheden op het dak uiterlijk in maart uitgevoerd moesten worden. Begin maart kreeg ik de mededeling dat de Provincie voornemens was om de subsidie te weigeren. De belangrijkste argumenten hiervoor waren:

De Provincie zag de werkzaamheden niet als biotoopverbetering en door de machtiging van AA Verhuizers zagen zij het als een aanvraag door een bedrijf, waardoor slechts 50% vergoed werd. Daarmee daalde het bedrag naar €625,00 en kon niet in behandeling genomen worden.

Ik kon hiertegen wel in beroep gaan.

Omdat anders de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland het hele bedrag zou moeten ophoesten, heb ik maar beroep aangetekend. Dat hield in dat ik de Provincie Noord-Holland verantwoordelijk stelde voor het verloren gaan van de grootste visdiefkolonie van circa 80 paar in de regio. (AA Verhuizers had namelijk aangegeven van plan te zijn om het hele dak te overspannen met een net, zodat er in het geheel niet meer gebroed zou kunnen worden). Bovendien heb ik vermeld dat het plaatsen van het hekje zou voorkomen dat pulli van het dak zouden vallen en dat de gresbuizen een biotoopverbetering waren, omdat ze schuilgelegenheid bieden. Hierdoor zouden de overlevingskansen van de pulli stijgen.

Vogelwerkgroep aan de slag

Op 23 maart 2010 viel een brief van de Provincie Noord-Holland in de bus. Hierin stond dat de subsidie op de valreep gelukkig toch verleend werd! Dat was het startsein voor verdere actie.

Eerst heb ik toen met spoed de materialen besteld voor het hekje, inclusief de zandsteenblokken en staanders. Toen achter gresbuizen aan: die dingen worden niet meer gebruikt, dus dat werd moeilijk. Uiteindelijk werd een fabriek in Limburg gevonden die ze nog maakt. Wel verschrikkelijk duur, maar door het aantal naar tien stuks terug te brengen bleef ik nog enigszins in de buurt van het begrootte bedrag.

Op 10 april werden de laatste materialen ingeladen en vertrokken de leden Peter Smolders, Margriet en Hans Vader naar Nieuw Vennep. Daar kwamen ook Ruud Leblanc en Gemma Terpstra de gelederen versterken. Gezamenlijk hebben we in een halve dag het hekje van circa 70 x 30 meter geplaatst.

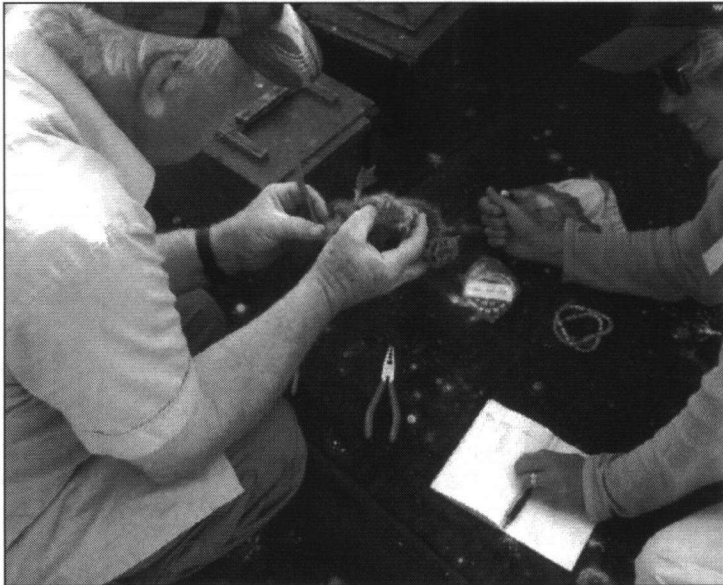
Pas één dag voor mijn vakantie werden eindelijk de gresbuizen geleverd. Die heb ik samen met mijn zoon Roy op 13 april naar hun plaats ge-

sjouwd. Er lagen toen al meerdere nesten van Kokmeeuw, Visdief, Schol-
ekster en Kleine plevier op het dak.

Er is flink wat pers op mijn bericht afgekomen, er verschenen artikelen in
het Haarlems Dagblad (Haarlemmermeer editie). Ook Radio Noord Holland
bracht onze actie in de ether. Dat leverde weer goede PR op voor onze Vog-
elwerkgroep.

Onderzoek en monitoring

Eén van de voorwaarden voor het verkrijgen van subsidie was het monito-
ren van de kolonie en daarvan een verslag te maken. De bedoeling van het
hekje was om de pulli, die daarbuiten geboren werden binnen het raster te
zetten, zodat ze niet naar de dakrand konden gaan. Ze moesten dan wel
circa één week oud zijn, want dan zitten ze zeker niet meer in het nest.
Omdat voor het monitoren het hele dak afgezocht moest worden kregen we
toch ook alle pulli in handen. Om in de toekomst meer te kunnen zeggen
over trouw aan de kolonie en ook over de dispersie van de jongen besloot
ik zoveel mogelijk pulli van de Visdiefjes te ringen. Hoewel de pulli van de
Kokmeeuw bij de eerste ronde al deels vliegvlug waren, werd ook van deze
soort toch nog een aantal geringd.

*Hans en Hanneke ringen een jong Visdiefje op het dak van het bedrijf. Foto:
Marcel Schalkwijk*

Tijdens vijf tellingen werden alle nesten met eieren of pulli geteld. Dat gebeurde op 13 mei, 18 juni, 8 en 22 juli en 2 augustus 2010. Er moest zolang doorgeteld worden, omdat het broedseizoen erg laat op gang kwam en erg lang doorging. Op 13 mei was er pas één ei van Visdief aanwezig. Op 8 juli werden weer 25 nieuwe nesten met eieren gevonden. Het is niet uit te sluiten, dat hier vervollegsels bij zaten.

Twee jonge Visdiefjes zoeken schaduw bij de nieuwe gresbuis op het dak van het bedrijf. Zij zijn al veel te groot om nog onder een oude vogel te schuilen. Foto: Marcel Schalkwijk

Het bleek dat er predatie was in de kolonie. Dat gebeurde waarschijnlijk al in de eifase. Van de 25 nesten van 8 juli waren op 22 juli 14 nesten leeg en er waren geen pulli. Mogelijk was er ook voedselschaarste, want er werden in totaal 16 dode pulli gevonden in de leeftijd van twee tot vijf dagen oud. Deze werden vers gevonden. Ook enige Kokmeeuwen werden dood gevonden. Eén exemplaar was al bijna vliegvlug en werd met ingehakte schedel gevonden. Mogelijk was daar de aanwezige Zilvermeeuw schuldig aan.

In totaal werden eieren en pulli van 68 paar Visdiefjes, 21 paar Kokmeeuwen, 1 Stormmeeuw, 1 Scholekster en 1 Kleine Plevier gevonden.

Er werden 35 pulli van Visdief geringd (waarvan later vier exemplaren dood werden gevonden), en ook nog 10 pulli van Kokmeeuw (later één exemplaar dood gevonden).

Al met al toch een aardig succes, wat de moeite van het beschermen zeker waard was. De opzet was om de overlast van de Visdiefjes flink te vermindere(n), met behoud van de kolonie. Daar zijn we in geslaagd, want directeur Hans Büchner was zeer tevreden en neemt de poeperij op de koop toe. Als extraatje kregen wij als VWG leuke PR, zowel in de krant als op Radio Noord-Holland. De Vogelwerkgroep maakt zich hard voor de bescherming van vogels en dat hebben we in dit project goed voor het voetlicht gebracht.

Dankwoord

De volgende instanties en personen wil ik bedanken:

De directeur van AA Verhuizers Hans Büchner voor toestemming om het project uit te voeren en voor het plaatsen van de zware materialen op het dak. De Provincie Noord-Holland voor de subsidie voor bescherming visdiefkolonie. Johan Stuart voor de hulp bij het zoeken van subsidie. Erik Wokke voor het samen bedenken van een oplossing. Leden van de VWG en de Ringgroep AWD voor hun hulp bij de werkzaamheden, het tellen en ringen van de vogels: Koos van Ee, Hanneke Koeckhoven, Ruud Leblanc, Marcel Schalkwijk, Peter Smolders, Gemma Terpstra, Margriet en Roy Vader. De Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland voor het betalen van de niet door de subsidie gedekte kosten.